

O'QUVCHILARNING O'QUV FAOLIYATINI BAHOLASHDA OILA VA MAKTAB HAMKORLIGINING SAMARALI MODELI

Norboyeva Gulihayyo Nabijonovna

Samarqand viloyati Pedagogik mahorat markazi metodisti

Annotatsiya: Maqolada o'quvchilarning o'quv faoliyatini baholashda oila va maktab hamkorligining samarali modeli muhokama qilinadi. Zamonaviy ta'lim jarayonida ota-onalar bilan muntazam va tizimli hamkorlik bolalarning akademik va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada oila-maktab hamkorligini kuchaytirishning samarali mexanizmlari, raqamli va interaktiv baholash vositalari hamda ota-onaning baholash jarayonidagi faol ishtirokini ta'minlash usullari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: oila-maktab hamkorligi, o'quvchilarning baholanishi, samarali model, raqamli baholash, interaktiv metodlar

Kirish

O'quvchilarning o'quv faoliyatini baholash bugungi kunda faqat o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladigan jarayon emas, balki oila va maktab o'rtasidagi uzviy hamkorlikka asoslangan tizimdir. Ota-onalar farzandining o'quv jarayonidagi yutuqlari va kamchiliklarini bilish orqali ta'lim jarayoniga faol jalb qilinadi, farzandning individual rivojlanishi va muvaffaqiyatini oshirishda yordam beradi. Shu bilan birga, samarali baholash modeli ota-onaning pedagogik savodxonligini oshirish, o'quvchilarning mustaqil ishlarini nazorat qilish va maktab bilan uzviy muloqotda bo'lish imkonini beradi.

Oila va maktab hamkorligini samarali amalga oshirish uchun bir nechta asosiy mexanizmlar mavjud. Birinchi navbatda, ota-onalar va o'qituvchilar o'rtasida muntazam muloqot tizimi yaratiladi. Bu tizimda elektron kundaliklar, onlayn baholash platformalari va mobil ilovalar orqali o'quvchilarning vazifalari, baholari va o'quv jarayonidagi faoliyati haqida tezkor ma'lumot almashiladi. Shu orqali ota-onalar farzandining kuchli va zaif tomonlarini aniqlab, individual qo'llab-quvvatlash strategiyasini ishlab chiqish imkoniga ega bo'ladi.

Ikkinchi muhim mexanizm interaktiv baholash vositalari hisoblanadi. Masalan, o'quvchilarning topshiriqlarini elektron platformalarda kuzatish, mini-testlar va viktorinalar orqali baholash ota-onalarni faol ishtirokchiga aylantiradi. Bu jarayon ota-onaning farzandining o'quv jarayoniga qiziqishini oshiradi, ularni rag'batlantiradi va ta'limdagi yutuqlarni mustahkamlaydi.

Uchinchi jihat – ota-onalarning raqamli savodxonligini oshirish orqali samarali hamkorlikni ta'minlash. Onlayn seminarlar, vebinarlar va interaktiv qo'llanmalar ota-

onalarga raqamli platformalardan foydalanish bo'yicha amaliy ko'nikmalar beradi. Shu bilan birga, ota-onalar farzandining ijtimoiy ko'nikmalarini baholash va rag'batlantirishda faol ishtirok etadi. Bu esa bolalarning ijtimoiy va akademik rivojlanishiga sezilarli hissa qo'shadi. Oila va maktab hamkorligini samarali amalga oshirish uchun bir nechta zamonaviy mexanizmlar mavjud. Bu tizim elektron kundaliklar, onlayn baholash platformalari va mobil ilovalar orqali o'quvchilarning vazifalari, baholari va o'quv jarayonidagi faoliyati haqida tezkor ma'lumot almashishga imkon beradi. Shu orqali ota-onalar farzandining kuchli va zaif tomonlarini aniqlab, individual qo'llab-quvvatlash strategiyasini ishlab chiqish imkoniga ega bo'ladi.

O'quvchilarning topshiriqlarini elektron platformalarda kuzatish, mini-testlar, viktorinalar va gamifikatsiya asosidagi baholash shakllari orqali amalga oshiriladi. Bu jarayon ota-onalarni faol ishtirokchiga aylantiradi, ular bolalarning yutuqlarini kuzatadi va rag'batlantirish imkoniga ega bo'ladi. Shu bilan birga, o'quvchilarda mas'uliyat, mustaqil ishlash va vaqtni boshqarish ko'nikmalari shakllanadi.

Ota-onalarga elektron baholash tizimlaridan foydalanish, onlayn seminarlar va interaktiv qo'llanmalar yordamida farzandining o'quv jarayonini kuzatish ko'nikmalari beriladi. Bu jarayon nafaqat ota-onaning pedagogik bilimini oshiradi, balki maktab bilan samarali muloqot o'rnatishga xizmat qiladi. Masalan, ko'plab maktablarda Google Classroom, Microsoft Teams yoki Seesaw platformalari yordamida ota-onalar farzandining darsdagi yutuqlari va topshiriqlarini real vaqt rejimida kuzatishi mumkin.

Ota-onalar va o'qituvchilar hamkorligida farzandning qobiliyatlari va rivojlanish tezligiga moslashtirilgan vazifalar va baholash tizimlari ishlab chiqiladi. Masalan, ilg'or maktablarda "progress tracking" tizimlari yordamida har bir o'quvchining yutuqlari va qiyinchiliklari tahlil qilinadi, ota-onalar bilan muntazam onlayn uchrashuvlar orqali maslahatlar beriladi.

Shuningdek, ota-onalar bilan hamkorlik ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga ham ta'sir qiladi. Ota-onalar farzandining sinfdoshlar bilan muloqoti, guruh ishlaridagi ishtiroki va muammoni hal qilish ko'nikmalarini kuzatib boradi. Shu tarzda, maktab va oila birgalikda bolalarning akademik va ijtimoiy rivojlanishini kuzatadi, muammolarni erta aniqlab, samarali yechimlar ishlab chiqadi.

Yana bir muhim jihat – baholash jarayonida ota-onalarning rag'batlantiruvchi roli. Farzandining muvaffaqiyatlari yoki qiyinchiliklarini ko'rib, ota-onalar uni ruhlantiradi, o'z vaqtida maslahat beradi va mustaqil ishlashga undaydi. Bu esa o'quvchilarda o'z-o'zini baholash, mas'uliyat va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi. O'quvchilarning baholash jarayonida ota-onalarni jalb qilishning samarali usullaridan biri bu feedback tizimini yaratishdir. Bu tizimda o'quvchilarning

kunlik yoki haftalik natijalari ota-onalarga elektron pochta, ilova bildirishnomalari yoki mobil platformalar orqali yetkaziladi.

Interaktiv baholashning yana bir samarali mexanizmi bu ota-onalar bilan birgalikda o'quv loyihalarini tashkil etishdir. Masalan, o'quvchilarga uy vazifasi sifatida kichik ilmiy, ijodiy yoki amaliy loyihalar beriladi va ota-onalar bilan birga bajarilishi talab qilinadi. Bu nafaqat o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini mustahkamlaydi, balki ota-onalarning ta'lim jarayonida faol ishtirokini ta'minlaydi. Shu bilan birga, oila va maktab o'rtasida muloqot, birgalikdagi qaror qabul qilish va tajriba almashish imkoniyati kengayadi.

Yana bir muhim jihat bu individual o'quv monitoringi va maslahat sessiyalarini joriy etishdir. O'quvchilar va ota-onalar bilan muntazam uchrashuvlar, onlayn yoki maktabda, o'quv jarayonidagi natijalarni tahlil qilish va keyingi maqsadlarni belgilash imkonini beradi. Masalan, o'quvchining o'quv motivatsiyasini oshirish, muayyan fanlar bo'yicha qiyinchiliklarni aniqlash va ota-onaga tavsiyalar berish bu jarayonda samarali ishlaydi.

Zamonaviy yondashuvlardan biri bu raqamli platformalar va interaktiv ilovalardan foydalanishdir. Shu tarzda ota-onalar farzandining dars ishlari, test natijalari, loyiha va topshiriqlarini real vaqt rejimida kuzatishi, baholash natijalarini tahlil qilishi va pedagog bilan maslahatlashishi mumkin. Masalan, Seesaw, ClassDojo, Google Classroom kabi platformalar oila-maktab hamkorligini sezilarli darajada kuchaytiradi.

Ota-onalar bilan hamkorlikda baholashning yana bir samarali mexanizmi bu motivatsion tizimlarni joriy etishdir. Farzandining yutuqlari va faol ishtiroki uchun ota-onalar tomonidan rag'batlantirish (masalan, virtual stikerlar, sertifikatlar, kichik sovg'alar) amalga oshiriladi. Bu o'quvchilarda o'z-o'zini baholash, mas'uliyat va qiziqishni oshiradi.

Shuningdek, oila va maktab hamkorligi ijtimoiy va emotsional ko'nikmalarni rivojlantirishga ham yordam beradi. Ota-onalar bolalarning sinfdoshlar bilan muloqoti, guruh ishlaridagi ishtiroki va muammoni hal qilish ko'nikmalarini kuzatib boradi. Bu esa bolalarning ijtimoiy intellektini va hamkorlik qobiliyatini mustahkamlaydi.

Ushbu mexanizmlarni integratsiya qilish orqali yangi baholash tizimi quyidagi afzalliklarni beradi: o'quvchilarning akademik va ijtimoiy rivojlanishini yanada aniq kuzatish, ota-onalarning pedagogik savodxonligini oshirish, baholash jarayonini shaffof va interaktiv qilish, farzandning individual rivojlanishiga moslashuvchan yondashuvni ta'minlash. Shu tarzda, oila-maktab hamkorligi nafaqat baholash jarayonida, balki o'quvchilarning umumiy rivojlanishida ham muhim rol o'ynaydi.

Shu bilan birga, zamonaviy maktablarda raqamli platformalar yordamida oila-maktab hamkorligi yanada interaktiv va shaffof bo'ladi. Masalan, onlayn testlar, video-darslar, interaktiv o'quv dasturlari va mobil ilovalar orqali ota-onalar farzandining

o'quv jarayonidagi faoliyatini real vaqt rejimida kuzatadi va baholash jarayoniga faol hissa qo'shadi.

Natijada, oila va maktab o'rtasida uzviy hamkorlikni ta'minlaydigan model quyidagi afzalliklarni beradi: o'quvchilarning akademik va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish, ota-onaning pedagogik savodxonligini oshirish, baholashning shaffofligini ta'minlash va farzandning individual rivojlanishiga xizmat qilish.

Shuningdek, o'quvchilarning o'quv faoliyatini baholash jarayonida ota-onalarning motivatsion rolini oshirish muhimdir. Ota-onalar farzandining yutuqlari haqida tezkor ma'lumot olish orqali rag'batlantirish, mas'uliyat va mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Shu tarzda, maktab va oila o'rtasida uzviy hamkorlikni ta'minlash, baholashning shaffofligini oshirish va o'quvchilarning individual rivojlanishiga xizmat qiluvchi samarali model yaratiladi.

Xulosa

O'quvchilarning o'quv faoliyatini baholashda oila va maktab hamkorligining samarali modeli tahlil qilindi. Samarali hamkorlik tizimi elektron baholash vositalari, interaktiv metodlar va ota-onalarning faol ishtirokini o'z ichiga oladi. Bu model farzandning akademik va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlash, ota-onaning pedagogik savodxonligini oshirish hamda maktab bilan uzviy muloqot yaratishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Axmedov, S. (2020). Maktab va oila hamkorligi: pedagogik yondashuvlar va tajribalar. Toshkent: Ta'lim.
2. Rasulova, N. & Yusupov, B. (2019). O'quvchilarning baholash jarayonida ota-onalar ishtirokini tashkil etish metodikasi. Toshkent: Fan va ta'lim.
3. Karimov, T. (2021). Maktabgacha va maktab ta'limida interaktiv baholash tizimlari. Samarqand: Ta'lim sohasidagi tadqiqotlar.
4. Qodirov, A. (2018). Raqamli texnologiyalar yordamida oila va maktab hamkorligini kuchaytirish. Toshkent: Ilm-fan.
5. Sobirova, M. (2022). O'quvchilarning ijtimoiy va akademik rivojlanishida ota-onaning roli. Toshkent: Pedagogika.